

Genomlysning 2026-2027 Kommunstyrelsen

Diarienummer: XXX

Beställare: Kommunstyrelsen

Datum: XXX

Innehåll

1.	Sveriges mest effektiva kommun	3
1.1.	Kommunstyrelsens genomlysning 2026 - 2027	3
2.	Kommunstyrelsens effektivitet.....	5
2.1.	Ekonominyckeltal	5
2.2.	Personálnyckeltal	6
2.3.	Kvalitetsnyckeltal	6
2.4.	Analys av kommunstyrelsens effektivitet	8
2.4.1	Implementering av arbetssätt för ständiga förbättringar	8
2.4.2	Fortsatt låg personalomsättning och förbättrad arbetsmiljö	8
2.4.3	Stärkt kompetensförsörjning	8
2.4.4	IT-säkerhet och fortsatt förnyelse av kommunens digitala miljöer	9
2.4.5	Medborgarservice och kommunövergripande ärendehantering	9
2.4.6	Utveckling av hållbarhetsarbetet	9
2.4.7	Näringsliv	10
2.4.8	Samhällsplanering	10
2.4.9	Utredning upphandlingssamverkan	11
2.4.10	Fördjupad samverkan för en mer robust överförmyndarsamverkan	11
3.	Uppföljning av möjliga förflyttningar	12
3.1.	Internkontroll	12
3.2.	Fastighetskostnader, lokalresursplanering och hyresmodell	12
3.3.	Näringsliv	13
3.4.	Samordnad strategisk samhällsplanering	13
4.	Möjliga förflyttningar för ökad effektivitet 2026–2027	14
4.1.	Möjliga förflyttningar som ska undersökas och som kräver kommunövergripande samordning	14

1. Sveriges mest effektiva kommun

Den offentliga sektorn i Sverige går mot en utmanade framtid med ett utökat behov av kommunal service samtidigt som resurserna kommer vara mindre. Om Alingsås kommun ska kunna garantera en hög välfärd och samtidigt kunna nå vision 2040 så behöver ett omställningsarbete genomföras. Av den anledningen har Alingsås ett övergripande mål – att bli Sveriges mest effektiva kommun. Målet innebär att Alingsås ska ha en så hög kvalitet som möjligt utifrån kommunens förutsättningar.

För att Alingsås ska nå detta mål behöver kommunen ha bättre resultat än andra liknande kommuner och samtidigt ha kostnader som inte överstiger kommunens referenskostnad, det vill säga den kostnad verksamheter förväntas ha utifrån sina förutsättningar. Att infria detta mål åligger samtliga nämnder, bolag och verksamheter och berör samtliga områden som kommunen ansvarar för. En förutsättning för att det ska kunna infrias är ett aktivt arbete med metoder för ständiga förbättringar utifrån respektive grunduppdrag.

Hur arbetet framskrider med att bli Sveriges mest effektiva kommun, är något som kontinuerligt behöver analyseras. Kommunstyrelsens främsta verktyg för detta är den årliga genomlysningen av nämndens verksamhet.

1.1. Kommunstyrelsens genomlysning 2026 - 2027

Enligt Alingsås styrmodell ska kommunens nämnder årligen ta fram en genomlysning av sin verksamhet. I genomlysningen ska nämnderna analysera hur dess verksamheter bidrar till kommunens mål att bli Sveriges mest effektiva kommun. Nämnderna ska även se över organisation, gränsdragningar och om förvaltningens arbete kan genomföras på ett mer effektivt sätt. Det ska även genomföras ett arbete för att samordna resurser och roller på ett mer effektivt sätt i både kommunkoncernen som helhet, inom kommunen och mellan de olika nämnderna. Även samverkan med andra kommuner är något som bör undersökas i de fall det är lämpligt.

Inledningsvis presenteras nyckeltal som redogör för kommunstyrelsens verksamheter, hur resultat har förändrats över tid eller hur kommunstyrelsens resultat står sig i jämförelse med andra kommuner. Därefter följer en jämförelseanalys som visar hur kommunstyrelsen bidrar till att uppnå det övergripande målet – att bli Sveriges mest effektiva kommun. Dokumentet avslutas med nya möjliga förflyttningar som kan genomföras.

Under 2025 genomfördes en organisationsförändring där tillväxtavdelningen flyttades från kommunledningskontoret till samhällsbyggnadsförvaltningen. Detta innebär att kommunstyrelsens genomlysning omfattar både kommunledningskontoret som helhet och delar av samhällsbyggnadsförvaltningen. Förvaltningarna har därför samordnat genomlysningen och säkerställt att den harmoniserar med motsvarande genomlysningar för tekniska nämnden och för bygg- och miljönämnden.

En utgångspunkt för nämndens genomlysning är också nämndens politiska inriktning. För 2026 har Kommunstyrelsen beslutat om följande politiska inriktningar:

Stärkt ekonomi- och koncernstyrning

Alingsås kommun står inför historiskt höga investeringar, vilket medför betydande ekonomiska konsekvenser som kräver en stärkt koncernstyrning. Det är därför avgörande att kommunen säkerställer att genomförandet sker med god kontroll. Då en allt större del av förvaltningarnas samlade kostnader består av lokalhyror, vilket minskar utrymmet för verksamhet, krävs ett samlat grepp gällande lokalbehov och möjligheter till samordning av dessa.

Effektiv stadsplaneringsprocess

En högkvalitativ och snabb stadsplaneringsprocess är nödvändig gällande bland annat detalplaner och infrastrukturåtgärder för att fortsätta utveckla kommunen och stärka dess attraktivitet för företag och privatpersoner. Arbetet med ny Översiktsplan ska intensifieras där lokaliseringen av framtida E20 och de två nya spåren på Västra Stambanan genom kommunen har en avgörande betydelse för utvecklingen av staden. Behovet av besked är därför angeläget. En övergripande analys av trafiksituationen i Alingsås pågår och förslag till åtgärder i nuläget samt strategi inför nya exploateringar ska därefter tas fram.

Social hållbarhet

Med grund i den socioekonomiska analysen av Alingsås och nuvarande måluppfyllnadsgrad finns behov att kraftsamla för insatser inom social hållbarhet. Detta innebär att minska utanförskapet för barn i skolan, minimera utanförskapet för vuxna i form av minskad arbetslöshet samt minska ensamhet bland våra äldre invånare. För att lyckas är ett nära samarbete med civilsamhällets organisationer avgörande. Genom att samverka med föreningsliv, idéburna aktörer och lokala initiativ kan kommunen bättre identifiera behov, stärka det sociala stödet och skapa långsiktiga lösningar som når fler. Civilsamhällets engagemang och lokalkännedom gör det möjligt att tidigare fånga upp risker för utanförskap och tillsammans bygga ett mer inkluderande och tryggt Alingsås.

Näringsliv och besöksnäring

Den pågående översynen av det näringslivsstrategiska programmet bör ha följande ingångar: En ny organisering ska stärka det lokala företagsklimatet genom att samordna kommunens frågor som berör näringslivet, arbeta proaktivt med utvecklingsfrågor, dialog och planering för ett livskraftigt näringsliv samt säkerställa en snabb, rättssäker och serviceinriktad hantering av företagsärenden. För att skapa ett långsiktigt hållbart och dynamiskt företagsklimat krävs en gemensam kraftsamling där kommunens roll ses som en möjliggörare i ett större ekosystem. En framtidsinriktad utveckling byggs genom att formulera gemensamma målbilder tillsammans med näringslivet och därigenom etablera en tydlig, delad riktning för kommunens tillväxt och attraktionskraft. Genom strategiska partnerskap, innovativa samverkansformer och ett fördjupat förtroende mellan offentliga och privata aktörer skapas en miljö där företagande kan växa, utvecklas och bidra till ett mer robust lokalsamhälle. Som en del i detta ska även en fördjupad analys genomföras av hur besöksnäringens frågor bäst organiseras och integreras för att stärka helheten i kommunens utvecklingsarbete.

2. Kommunstyrelsens effektivitet

Här presenteras de nyckeltal som bedöms vara de som är mest centrala för att bedöma kommunstyrelsens effektivitet. Nyckeltalen är indelade i tre kategorier: Ekonomi, Personal och Kvalitet.

I den mån det har varit möjligt jämförs Alingsås kommuns resultat med genomsnittet bland Sveriges kommuner och med de kommuner statistikdatabasen Kolada anger som strukturellt liknar Alingsås. För vissa nyckeltal är en direkt jämförelse inte möjlig. I dessa fall redovisas istället Alingsås resultat över tid.

2.1. Ekonominyckeltal

Nyckeltal	Alingsås 2025	Liknande kommuner 2025	Kommun-genomsnitt 2025
Kostnad för överförmyndare/nämnd, kr/ställföreträdarskap	8 064	9 576	9 456

Nyckeltal	År 2023	År 2024	År 2025
Total nettokostnad KLK (mnkr)	109	120	119
Kommunens kostnad för IT-tjänster (mnkr)	53	54	61
Kommunens kostnad för lokalhyror (mnkr)	330	360	389
Debiteringsgrad i detaljplanverksamheten	56%	56%	56%

2.2. Personalnyckeltal

Nyckeltal	År 2023	År 2024	År 2025
Pulsmätning KLK Medelvärde alla frågor (1–4)	3,3	3,2	3,4
Antal årsarbetare på KLK (tillsvidareanställda och visstidsanställda)	138	134	110
Antal medarbetare per chef på KLK	9	9	8
Antal medarbetare per chef inom kommunens förvaltningar	21	24	23
Sjukfrånvaro KLK	3,7 %	3,4 %	3,4 %
Sjukfrånvaro Alingsås kommun	7,8 %	7,4 %	7,4 %
Personalomsättning KLK	11 %	11 %	8 %
Personalomsättning Alingsås kommun	11 %	10 %	11 %

2.3. Kvalitetsnyckeltal

Nyckeltal	Alingsås 2025	Liknande kommuner 2025	Kommun- genomsnitt 2025
Miljömässig hållbarhet - Kommunindex	70,4	68,3	68,1
Social hållbarhet - Kommunindex	65,9	63,2	61,6
Kommunens information kring större förändringar fungerar bra, andel	51,6 (2024)	49,1	51
Att få svar på frågor till kommunen fungerar bra, andel	70,9 (2024)	68,3	69,8
Trygghet och säkerhet - Kommunindex	58	51	57

Bostäder som planlagts under de senaste två åren, antal/1000 inv.	18,3	4,5	5,5
Mediantid från planuppdrag till antagande under de senaste två åren, mediantid i månader	49	41	35
Kommunen är en bra plats att bo och leva på, andel	96,2 (2024)	91,7	93,5
Nöjdhet med kommunens utbud av platser för idrott, friluftsliv och ställen att träffas på, andel	71,7 (2024)	67,9	67,9
Företagsklimat Insikt - Totalt, Index, ny definition	74	74	76
Företagsklimat - Insikt upphandling	66	67	66

Nyckeltal	År 2023	År 2024	År 2025
Chefers och medarbetares nöjdhet med att få tillräckligt med stöd och service från KLK (1–5)	3,8	3,7	3,8
Antal registrerade allvarliga IT-störningar	24	19	21
Antal hanterade E-tjänstärenden – Externt	17 700	20 600	20 873
Antal hanterade E-tjänstärenden – Internt	49 100	58 000	62 087
Andel antagna detaljplaner som påbörjats inom 5 år	83 %	57 %	71 %
Andel detaljplaner som följer kommuns översiktsplan/strategier	100 %	100 %	100 %
Alingsås resultat i Svenskt näringslivs kommunranking	223	216	215 (159, 2026)

Sammanfattande omdöme i Svenskt näringslivs enkätundersökning (1-6)	2,9	3,06	3,15 (3,43 2026)
---	-----	------	---------------------

2.4. Analys av kommunstyrelsens effektivitet

I detta avsnitt redovisas den analys som kommunledningskontoret och samhällsbyggnadsförvaltningen har gjort utifrån ovanstående nyckeltal. Analysen har ett särskilt fokus på de områden som bedöms mest angelägna att hantera eller utveckla för att öka effektiviteten.

2.4.1 Implementering av arbetssätt för ständiga förbättringar

I samband med införandet av kommunens nya styrmodell har en kommungemensam metod för ständiga förbättringar, "antipiloter", etablerats för att se över arbetsmoment och frigöra resurser för värdeskapande aktiviteter. Under året har arbetet i linje med detta fortlöpt och flera processer har effektiviserats. Exempelvis har Ekonomiavdelningen reviderat uppföljningsanvisningarna till förvaltningarna och reducerat mängden information som ska rapporteras in, i syfte att tydliggöra fokus på de mest väsentliga uppgifterna. Inom kost- och lokalvårdsverksamheten har en genomgång av årets olika uppföljningsmoment genomförts för att bedöma deras värdeskapande funktion. Detta har resulterat i att antalet uppföljningsmöten och tillhörande dokumentation i det närmaste halverats, vilket frigör tid och resurser för att i större utsträckning arbeta med utvecklingsfrågor tillsammans med verksamheter och leverantörer.

2.4.2 Fortsatt låg personalomsättning och förbättrad arbetsmiljö

Personalomsättningen inom kommunledningskontoret har fortsatt att minska och är nu den lägsta på fem år samt lägst bland kommunens förvaltningar. Den låga personalomsättningen bidrar till kontinuitet, bibehållen kompetens och minskat behov av nyrekrytering, vilket skapar goda förutsättningar för verksamhetens utveckling och långsiktiga kompetensförsörjning.

Pulsmätningar visar fortsatt hög trivsel och engagemang bland medarbetarna. Resultaten är stabila över året och visar bland annat att medarbetarna ser fram emot att gå till arbetet, vet vad som förväntas i arbetet och upplever ett öppet klimat på arbetsplatsen. Samtidigt kvarstår arbetsbelastning som ett utvecklingsområde. För att stärka arbetsmiljön har samtliga chefer genomgått utbildning i att förebygga och hantera hög arbetsbelastning och arbetsgrupperna har påbörjat arbetet med utvecklande medarbetarskap.

Den totala sjukfrånvaron är fortsatt låg och i stort sett oförändrad jämfört med föregående år. Sammantaget indikerar resultaten en stabil personal- och arbetsmiljösituation med goda förutsättningar för fortsatt verksamhetsutveckling.

2.4.3 Stärkt kompetensförsörjning

För att stärka kommunens långsiktiga kompetensförsörjning har arbetet med arbetsgivarvarumärket fortsatt under året. Implementeringen av arbetsgivarvarumärket och

konceptet NyTänkare har stärkt arbetet med att attrahera, engagera och utveckla medarbetare genom samordnad kommunikation, synliggörande av goda exempel samt utbildningsinsatser inom utvecklande ledarskap och medarbetarskap. Insatserna bidrar till att stärka kommunens attraktivitet som arbetsgivare och förbättra förutsättningarna att attrahera, rekrytera och behålla kompetens.

2.4.4 IT-säkerhet och fortsatt förnyelse av kommunens digitala miljöer

Inom IT-området har arbetet med att förnya kommunens digitala miljöer fortsatt, för att på ett säkert sätt möta verksamheternas växande behov av digitalisering. Arbetet med att ytterligare anpassa vår offentliga hemsida för framtida utveckling och modern användning har fortsatt och nu pågår en kommunövergripande insats för ett innehållsmässigt lyft som en del av utökad medborgarservice.

Digitalisering och IT-utveckling är centralt för effektivisering och välfärd. Kostnaderna har hållits under kontroll trots ökad efterfrågan och antalet allvarliga IT-störningar har minskat tack vare effektivare incidenthantering och stärkt cybersäkerhet. Fler e-tjänstärenden hanteras med fokus på "digitalt först" och hjälp till självhjälp, i linje med målet att bli Sveriges mest effektiva kommun. En utmaning framöver är de kraftigt ökade priserna på både hårdvara och licenser, som är en direkt följd av den globala komponentbristen.

2.4.5 Medborgarservice och kommunövergripande ärendehantering

Kommunen står inför ett behov av att genomföra en strategisk förflyttning mot en mer sammanhållen, effektiv och tillgänglig medborgarservice. För att säkerställa hög kvalitet i serviceleveransen krävs kommunövergripande samordning av arbetssätt, processer och tekniska lösningar. Denna förflyttning ska leda till att en fullt etablerad och välfungerande medborgarservice finns på plats under 2027. Målet är att skapa en professionell och likvärdig service för kommunens invånare, företag och besökare. Detta inkluderar kontaktcenter som första linje - en central funktion som tar emot, registrerar och följer upp ärenden, oavsett förvaltningstillhörighet. Den nya strukturen innebär att rutinärenden och förstalinje frågor hanteras samlat, vilket frigör tid för kärnuppdraget inom förvaltningarna och stärker den interna kapaciteten. Samtidigt möjliggörs ökad mätbarhet och utveckling av gemensamma indikatorer för servicekvalitet, handläggningstider, tillgänglighet och kundnöjdhet.

Det kommer även att genomföras en översyn av standardiseringen av IT-verktyg som används i verksamheterna, då bristande enhetlighet driver både kostnader och komplexitet. Genom att kartlägga de faktiska behoven kan ökade IT-kostnader hanteras mer proaktivt genom att säkerställa att rätt nivå av teknik används utifrån verksamheternas uppdrag och behov på ett förvaltningsövergripande plan.

2.4.6 Utveckling av hållbarhetsarbetet

Kommunledningskontoret arbetar för att stärka integreringen av hållbarhetsfrågor i kommunens processer och skapa en tydlig styr- och ansvarskedja. Under året har ett nytt styrdokument för hållbar utveckling tagits fram som bättre speglar dagens styrmodell, följer kommunrevisionens rekommendationer och inkluderar klimatstrategiska mål. Hållbarhetspolicyn antogs av kommunfullmäktige den 25 mars 2025 § 68, och i samband

med detta upphävdes Alingsås Klimatstrategi 2022-2030. Hållbarhetspolicyn tydliggör kommunens inriktning för att nå Vision 2040 och beskriver hur hållbarhetsarbetet ska genomsyra planering, genomförande och uppföljning i hela kommunkoncernen.

Alingsås presenterar väl i jämförelse med liknande kommuner och kommungenomsnittet gällande index för övergripande miljömässig och social hållbarhet.¹ Miljöområdet visar starka resultat med bl.a. hög andel förnybar fjärrvärme, ökad materialåtervinning och minskade partikelutsläpp per invånare. Över tid har de totala växthusgasutsläppen i kommunen minskat men i en för långsam takt för att uppnå fastställda mål. Nationella emissionsdatabasen (SMHI) påvisar dock att utsläppen nu ökar, sannolikt beroende på den sänkta reduktionsplikten. Inom social hållbarhet uppvisar kommunen fortsatt relativt goda värden gällande befolkningens välmående och levnadsvanor. Skillnader förekommer dock mellan könen och mellan grupper, exempelvis utifrån ålder och socioekonomi. Brottsnivåerna och antalet arbetsplatsolyckor visar en svag ökning, liksom andelen elever med behörighet i åk 9. Ny lagstiftning inom socialtjänst samt ett våldsförebyggande program fastställt av kommunfullmäktige, har lett till förändrade arbetssätt. Folkhälsoarbetet har gått från flera fokusområden till två prioriterade: trygga uppväxtvillkor inklusive fullföljda studier samt hälsosamt åldrande. Inom det brottsförebyggande arbetet har nya fokusområden och arbetsgrupper etablerats med inriktning på att motverka systemhotande brottslighet och minska ungas riskfaktorer för kriminalitet.

2.4.7 Näringsliv

Ett starkt företagsklimat bidrar till ökad sysselsättning, hållbar tillväxt och stärkt attraktivitet för etableringar och investeringar. Under de senaste åren har kommunen intensifierat arbetet med näringslivsutveckling genom att stärka dialogen med näringslivet, utveckla samverkansformer och skapa bättre förutsättningar för företag att verka och växa i Alingsås. Ett stort fokus har lagts på att utveckla kommunens interna arbetssätt för att skapa en mer effektiv och företagsorienterad organisation.

Kommunen har även intensifierat arbetet med företagsbesök, där representanter från olika verksamheter löpande möter företag för att fånga upp behov, utmaningar och utvecklingsmöjligheter. Ett viktigt inslag var det företagsrally som genomfördes under hösten 2025, då över 100 företag besöktes på fem dagar. Erfarenheterna från besöken har analyserats tillsammans med näringslivet och utgör en viktig grund för det fortsatta utvecklingsarbetet. Hösten 2026 planeras ett nytt företagsrally.

Kommunens resultat inom företagsklimat har utvecklats positivt. SKR:s Insiktsmätning visar förbättringar inom samtliga mätområden, samtidigt som Svenskt Näringslivs företagsklimatundersökning visar en positiv förflyttning med 56 platser i rankingresultaten gentemot föregående år och för 2026 ligger Alingsås kommun på plats 159. Resultatet för det sammanfattande omdömet i Svenskt näringslivs enkätundersökning är 3,43 jämfört med 3,15 för 2025. Sverigesnittet är 3,53.

¹ Ett par av indiktorer i indexsammanräkningen är från 2024.

2.4.8 Samhällsplanering

Alingsås kommun visar en mycket hög strategisk precision i sitt planarbete. Under både 2024 och 2025 har samtliga antagna detaljplaner till fullo följt kommunens översiktsplan och gällande strategier. Detta bekräftar att den strategiska styrningen fungerar som avsett och att de planer som slutförs är väl förankrade i kommunens långsiktiga visioner. Trots den starka strategiska följsamheten utgör processtiderna fortfarande en utmaning. Mediantiden för handläggning sjönk visserligen något från 23,5 månader under 2024 till 22,0 månader under 2025, men nivåerna är alltså betydligt högre än under 2023 då mediantiden låg på 15 månader. Statistikens mediantid belastas av ett antal historiskt långdragna och komplexa projekt. En tydlig positiv trend syns dock i kommunens genomförandekraft. Andelen antagna detaljplaner som har påbörjats inom fem år ökade till 71 procent för 2025, jämfört med 57 procent under 2024. Detta visar på en förbättrad förmåga att omsätta politisk vilja till faktiskt genomförande. En jämförelse med andra kommuner i Göteborgsregionen bekräftar också att Alingsås har effektiviserat sin process och dessutom hanterar och antar ett betydligt större antal detaljplaner än andra regionala kommuner av motsvarande storlek.

2.4.9 Utredning upphandlingssamverkan

Kommunledningskontoret har under våren genomfört en utredning av möjlig upphandlingssamverkan med Lerum och Partille. Utredningen har haft som mål att belysa olika samverkansmodellers styrkor och svagheter samt att ta fram en plan för hur en sådan samverkan praktiskt kan etableras. Resultatet pekar på tydliga fördelar; framför allt kopplade till stärkt kompetensförsörjning, förbättrade förutsättningar för avtalsuppföljning och ökade möjligheter att motverka välfärdsbrottslighet. Samtidigt visar analysen att flera olika samverkansformer är möjliga. Under hösten planeras en fördjupad utredning av en värdkommunslösning, som därefter kommer att behandlas politiskt i respektive kommun. I samband med detta kommer även kommunledningskontoret att utreda för- och nackdelar med införandet av e-handel, som ett led i att effektivisera kommunens inköpsprocesser.

2.4.10 Fördjupad samverkan för en mer robust överförmyndarsamverkan

Alingsås kommuns kostnader för överförmyndarverksamheten har under de senaste åren minskat och ligger fortsatt på en nivå som bedöms vara god utifrån verksamhetens omfattning. Överförmyndarsamverkan med Lerums kommun och Ale kommun har bidragit till en mer kostnadseffektiv verksamhet samtidigt som kvalitet och rättssäkerhet har kunnat upprätthållas. Under året har ett förslag om att inrätta en gemensam nämnd tagits fram som ett nästa steg i samverkan. Förändrad lagstiftning och ökade krav på rättssäkerhet och enhetlighet inom överförmyndarverksamheten innebär samtidigt att kraven på verksamheten ökar. En fördjupad samverkan skapar därmed förutsättningar för att möta dessa krav mer effektivt och kommer på sikt stärka verksamhetens långsiktiga hållbarhet, särskilt om fler kommuner ansluter sig.

3. Uppföljning av möjliga förflyttningar

Här presenteras en uppföljning av de möjliga förflyttningar som beslutades i kommunstyrelsens genomlysning 2025-2026.

3.1. Internkontroll

För att stärka transparens, tillit och arbetet med att förebygga kommunövergripande risker, såsom välfärdsbrottslighet, behövs en mer strukturerad och sammanhållen internkontrollprocess. Lagändringarna i kommunallagen den 1 juli 2025 förstärker nämndernas ansvar för intern kontroll och understryker ytterligare detta behov. Kommunledningskontoret konstaterar att det i dagsläget saknas tillräckligt ändamålsenliga verktyg för att exempelvis identifiera och hantera gemensamma risker på kommunövergripande nivå. Det finns också oklarheter kring vad som ska tas upp i internkontroll kontra nämndernas övriga kvalitetsuppföljning eller i uppföljning av särskilda styrdokument. Vidare bedöms det finnas behov av en mer strukturerad och skarp prioritering inom internkontrollarbetet, i syfte att säkerställa att resurser och åtgärder riktas mot de områden där de bedöms ge störst effekt. Mot denna bakgrund har kommunledningskontoret påbörjat framtagandet av ett nytt styrdokument som tydliggör och reglerar internkontrollprocessen, likväl som kommunövergripande riskbedömningar och kontrollåtgärder. Det pågående utvecklingsarbetet har även aktualiserat behovet av en översyn av budgetprocessen, inkl. årshjulet för planering och uppföljning. Internkontrollprocessen är starkt knuten till budgetarbetet och till viss del även till genomlysningarna så för att förbättra processen för internkontroll bör det göras i en samlad översyn av budget- och uppföljningsarbetet i kommunen.

3.2. Fastighetskostnader, lokalresursplanering och hyresmodell

Mot bakgrund av ökande lokalkostnader och stora investeringsbehov har kommunledningskontoret och samhällsbyggnadsförvaltningen genomfört en översyn av lokalförsörjningsprocessen. Arbetet har lett till en fördjupad dialog om hur kommunen på ett mer ändamålsenligt och effektivt sätt bör organisera sig i frågor som rör lokalförsörjning. En utredning under året visar att det är fördelaktigt att centralisera planeringen, med en möjlig placering inom samhällsbyggnadsförvaltningen där den övergripande lokalförsörjningsstrategen redan är verksam. Eftersom även organisationen för specialfastigheter ligger där bedöms samordningsvinster kunna uppnås. Beslut i frågan om centralisering av lokalförsörjningen är dock ännu inte fattat.

Parallellt med detta pågår ett arbete med att ta fram ett huvudavtal fram mellan Alingsåshem och kommunen för att reglera ansvar, processer och hantering av exempelvis kostnadsförändringar i projekt och påverkan på hyressättning. Alingsåshem har dessutom genomfört en omorganisation för att möta ökade krav och stärka samarbetet med kommunen i lokalförsörjningsfrågor.

Ett arbete har också inletts kring att se över kommunens resursfördelningsmodell i syfte att bryta ut lokalkostnaderna och hantera dessa separerat från nuvarande målgruppsmodell. Detta görs istället för en ändring av hyresmodellen då analysen som är gjord visar att det är mer effektivt att justera i kommunens interna budgetprocess än att justera hela hyresmodellen och alla hyresavtal.

3.3. Näringsliv

Arbetet grundas i kommunens näringslivsstrategiska program 2021-2035, framtaget i samverkan med lokala och regionala aktörer. Programmet betonar att näringslivsutveckling är ett kommunövergripande ansvar och att hela organisationen ska arbeta mot gemensamma mål. Under 2026 genomförs en revidering av programmet för att säkerställa att det speglar aktuella förutsättningar och framtida ambitioner. Parallellt tas en handlingsplan för perioden 2027–2029 fram.

Under året har ett betydande fokus lagts på att utveckla kommunens interna arbetssätt för att skapa en mer effektiv och företagsorienterad organisation. Detta omfattar etableringen av en företagslotsfunktion, översyn av samverkansforum och aktiviteter samt stärkt intern samverkan. Näringslivsrådet har utvecklats och leds numera av kommunstyrelsens ordförande, vilket stärker den strategiska dialogen mellan näringsliv och politisk ledning. Samarbetet med Nyföretagarcentrum har förstärkts genom ett årligt kommunalt bidrag om 150 tkr för att stödja nyföretagande. Kommunen har även inrättat ett etableringsforum för att samordna hanteringen av etableringsförfrågningar och frågor kopplade till verksamhetsmark. För att stärka samverkan inom besöksnäring och evenemangsutveckling har en gemensam styrgrupp för större publika evenemang etablerats. Dess syfte är att förbättra samordningen mellan kommunen och näringslivet samt stärka Alingsås attraktivitet som besöksdestination. Kommunen har också skapat ett återkommande dialogforum med bygg- och fastighetsbranschen, kompletterat med en gemensam referensgrupp som bidrar till struktur, prioriteringar och långsiktig utveckling.

3.4. Samordnad strategisk samhällsplanering

För att bryta tidigare stuprörsstrukturer och skapa en sammanhållen samhällsbyggnadsprocess från vision till genomförande integrerades tillväxtavdelningen i samhällsbyggnadsförvaltningen vid årsskiftet 2024/2025. Eftersom fokus under 2025 har legat på att bygga upp den nya organisationen ger förändringen inte fullt utslag i statistiken omedelbart. Arbetet har dock redan lett till ökad samverkan, och förflyttningen mot tidiga dialoger har börjat ge konkreta effekter i form av högre kvalitet och ökad samsyn. Genom att involvera förvaltningar och externa aktörer tidigt i processen kan komplexa frågor kring exempelvis markstabilitet och trafikinfrastruktur hanteras innan de utvecklas till tidskrävande hinder i slutskedet.

En tydlig projektmetodik med definierade roller, mål och uppföljning förbättrar kvalitet och kortar ledtider samt underlättar riskhantering. Genom att dra lärdomar från tidigare projekt förbättras arbetssätt kontinuerligt, vilket stärker samordningen både internt och med externa aktörer. Under 2025 har ett nytt projekthanteringssystem implementerats som bidrar till en tydligare helhetsbild och en bättre resursplanering.

4. Möjliga förflyttningar för ökad effektivitet 2026–2027

Baserat på analysen och uppföljningen av tidigare genomlysning kommer kommunstyrelsen, utöver redan beslutade förflyttningar, att se över ytterligare möjliga förflyttningar för att optimera nämndens verksamhet. En uppföljning av arbetets utveckling kommer att redovisas i samband med nämndens årsbokslut 2026. Därtill kommer respektive möjlig förflyttning hanteras som enskilda ärenden eller i nämndens budget.

4.1. Möjliga förflyttningar som ska undersökas och som kräver kommunövergripande samordning

Område	Beskrivning	Möjlig effektivisering
Samlad översyn av intern kontroll, budgetprocess och resursfördelningsmodell	Kommunen bedriver parallella utvecklingsarbeten inom intern kontroll, budgetprocess och resursfördelning. Eftersom förändringar i en process påverkar de andra behövs ett samordnat arbete för att säkerställa en fungerande styrkedja och undvika oönskade följd effekter. Kommunledningskontoret ser fördelar med att tidigarelägga budgetbeslutet till våren för att effektivisera arbetet och ge nämnderna bättre framförhållning inför kommande budgetår. Samtidigt föreslås en översyn av resursfördelningsmodellen från 2019 för att tydligare hantera bland annat lokalkostnader och inkludera områden som idag saknas i modellen, exempelvis ökade kostnader inom tekniska nämndens verksamhet när kommunen utvecklas och växer. För att stärka transparens, tillit och arbetet med	För att stärka kommunens styrning och effektivisera arbetet bör utvecklingsområdena hanteras samlat. En gemensam översyn skapar bättre förutsättningar för samordning mellan intern kontroll, budget och resursfördelning samt effektivare processer för planering, riskhantering och uppföljning. Om översynen visar att en vårbudget är lämplig så kan införandet av en sådan stärka den ekonomiska styrningen genom bättre framförhållning och tidigare justeringar av ramar och prioriteringar. Vårbudgeten förväntas även minska det dubbelarbete som i dag uppstår genom både ramberedning under våren och budgetberedning under hösten. Anpassningar i resursfördelningsmodellen kan

	kommunövergripande risker behövs även en mer strukturerad internkontrollprocess. Lagändringarna i kommunallagen från 1 juli 2025 förstärker nämndernas ansvar och ligger till grund för ett nytt styrdokument för riskbedömning och kontrollåtgärder.	samtidigt ge önskad styrningseffekt utan att hyresmodellen behöver göras om samt ta bort återkommande frågor om behov i verksamheter som inte är inkluderade i nuvarande modell. På sikt kan arbetet leda till att budgetarbetet tar mindre tid, en förbättrad framförhållning för verksamheterna och en tydligare struktur för vilka frågor som hanteras inom vilka processer. Förändringar i budgetprocessen och en eventuell vårbudget innebär beslut om en reviderad styrmodell.
Översyn av lokalförsörjningsprocess	De ökande lokalkostnaderna och stora investeringsbehoven är fortsatt en stor utmaning för kommunen. För att möta detta pågår ett arbete med att centralisera lokalförsörjningsprocessen och utveckla en gemensam organisation för en mer samordnad hantering av lokalfrågor. Målet är att använda befintliga lokaler mer effektivt, öka samutnyttjandet och pröva nya lokalbehov ur ett koncernövergripande perspektiv. Parallellt tas ett huvudavtal fram mellan kommunen och Alingsåshem för att tydliggöra ansvar, processer och hantering av kostnadsförändringar i projekt. Samtidigt ses resursfördelningsmodellen över för att tydligare synliggöra lokalkostnader, öka den ekonomiska transparensen och stärka möjligheterna till styrning och kostnadskontroll.	Det finns goda möjligheter att stärka och effektivisera styrningen av kommunens lokalresurser genom en central organisation för lokalförsörjning och en översyn av gällande styrdokument. Ökat fokus på behovsbedömning, omfördelning och samutnyttjande kan minska behovet av nyinvesteringar och bidra till en mer kostnadseffektiv användning av lokaler. En reviderad resursfördelningsmodell integrerad i budgetprocessen kan skapa tydligare incitament att minska överytor och öka nyttjandegraden. Ett huvudavtal mellan Alingsåshem och kommunen kan samtidigt ge tydligare ansvarsfördelning, mer förutsägbara processer och minskad administration. Sammantaget kan åtgärderna bidra till en mer sammanhållen och kostnadseffektiv lokalförsörjning där verksamheternas behov tillgodoses på ett ändamålsenligt

		och kommunens samlade lokalresurser används mer optimalt över tid.
Effektivare samhällsplanering	För att nå ambitionen om att bli Sveriges mest effektiva kommun och pressa ledtiderna ytterligare under 2026–2027 krävs en fördjupad tillämpning av det nya ramverket. Genom att fullt ut implementera projektportföljstyrning, standardiserade projektmodeller och enhetliga avtalsmallar kan förvaltningen hantera fler uppdrag med befintliga resurser. En fortsatt utveckling av den interna expertisen minskar samtidigt beroendet av externa konsulter, vilket både reducerar kostnader och ökar den interna flexibiliteten. För att säkerställa förutsägbarhet för både invånare och exploatörer behöver kommunen även utveckla en mer strukturerad projektkommunikation kring tidplaner och processteg. Planverksamhetens målsättning är att uppnå en debiteringsgrad om 65 %. Nuvarande nivå om 56 % har täckt kostnaderna tack vare inkomna planavgiftsintäkter, vilka dock är osäkra och varierar betydande mellan år.	Möjlig effektivisering består i att stärka tidig samordning, utveckla digitala arbetssätt och införa tydligare styrning samt standardiserade processer. Med detta stärks beslutsunderlagen samtidigt som risken för dubbelarbete och tidskrävande förseningar reduceras. Effektivare projektportföljhantering och ökat kunskapsutbyte mellan projekt skapar bättre kontroll över tid, kostnader och kvalitet, samtidigt som verksamheten kan hantera fler uppdrag med befintliga resurser. För att säkerställa att planer som ligger i linje med kommunens långsiktiga mål inte upphävs i slutskedet behöver samordning och strategiska risker - såsom översvämningsrisker, markstabilitet, miljökvalitetsnormer och riksintressen - hanteras redan i ett tidigt skede. Genom fördjupade utredningar och en tydligare områdesplanering minskar risken för omarbetningar, samtidigt som det skapas förutsättningar för en mer effektiv och förutsägbar planeringsprocess. För att säkerställa att planverksamhetens kostnader täcks över tid bör målsättningen om 65 % kvarstå och kompletteras med en översyn av plantaxan.